

196/14

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, 13 czerwca 2014 r.

DUS-0700-146-BB/14

S.
Do wiadomości
Członków KPCPP
i Biura Kwalifikacji
Spółdzielni Nowy

Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Odpowiadając na pismo z dnia 22 maja br. znak: BPS/KPCPP-133-02-P8-01/14 w sprawie przedstawienia danych dotyczących osób, które zostały przymusowo wcielone do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” w latach 1948-1955, i które mogłyby ubiegać się o odszkodowanie z tego tytułu, uprzejmie wyjaśniam, że w tej sprawie zwróciłem się o przedstawienie stanowiska do Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Szef Urzędu przedstawił, że „Powszechna Organizacja „Służba Polsce” powstała w 1948 r., w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. Nr 12, poz. 90). Pobór do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” następował albo w wyniku zaciągu ochotniczego, albo na skutek administracyjnego nakazu. Zgodnie z zapisami powyższego aktu prawnego, powszechnemu obowiązkowi przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży podlegały osoby w wieku od 16 do 21 lat włącznie, jednak osoby, które nie odbyły zasadniczej służby wojskowej, podlegały temu obowiązkowi do ukończenia 30 lat życia. Z obowiązku na podstawie art. 33 ustawy wyłączone były między innymi kobiety zamężne, kobiety ciężarne i sprawujące opiekę macierzyńską, osoby niezdolne do pracy fizycznej, jedyni żywicieli rodzin. Mimo przywołanego brzmienia

ustawy, znane są również przypadki, że osoby takie były wcielane do struktur Powszechnej Organizacji „Służby Polsce”.

Szef Urzędu przedstawił także, że „w oparciu o literaturę przedmiotu można przyjąć, iż w latach 1948 – 1953, które były okresem najintensywniejszego rozwoju organizacji, przewinęło się przez jej szeregi ok. 2,2 mln osób, z czego jedynie od 20 do 40% było ochotnikami.”.

Szef Urzędu wyjaśnił również, że „niestety, brak jest danych dotyczących dokładnej struktury wiekowej osób faktycznie wcielonych do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, co uniemożliwia przeprowadzenie w miarę dokładnych obliczeń, ile z tych osób żyje obecnie i mogłoby być potencjalnymi beneficjentami nowego prawa. Posiłkując się jednak danymi demograficznymi z 1954 r. i z końca 2012 r., a także wspomnianymi wyżej informacjami dotyczącymi liczby ochotników w szeregach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, w opinii Urzędu liczba żyjących obecnie osób przymusowo wcielonych do tej organizacji wynosi między 400 000 a 540 000.”.

Marek Bucior

MINISTER
z u.p. PODSEKRETARZ STANU
Marek Bucior